మృత్యులంచారి

— ఎన్. ఎస్. ఆర్. మూర్తి

గోపాలం చివాలున తల ఎత్తాడు.

"డాక్టర్!" అన్నాడు భయంతో, దుఃఖంతో.

డాక్టర్ శర్మ ముఖం ముడతలు పడింది. స్టెతస్కోపు టేబిల్ మీద పడేసి, "ఎస్, అది కాన్సరే" అన్నాడు, చేతులు వాష్ బేసిన్‌లో కడుక్కుంటూ. గోపాలం అయోమయంగా చూశాడు.

"ఏమైనా పెద్ద వయస్సు. కొంచెం కష్టమే. మన ప్రయత్నం మనం చేద్దాం."

"డాక్టర్!"

"ఆయనకీ విషయం తెలియటం మంచిది కాదు. ఆయన్ని ఆశలలోనే జీవించనియ్యి. బర్త్ ఈజ్ ఏక్సిడెంటల్, డెత్ ఈజ్ డెఫినిట్ కదా!"

"నాకేమిటోగా ఉంది, డాక్టర్! నాన్న, ఎంతో కష్టపడి పెంచి నన్నింతవాణ్ణి చేసిన నాన్న—చివరికి. . ."

"వాట్ నాన్‌సెన్స్! ఇప్పుడేమయింది?" గోపాలం భుజం తట్టాడు.

"అఫ్‌కోర్స్—కాన్సర్ భయంకరమైనదే అనుకో. కాని, అందరూ కాన్సర్‌తో పోవాలని లేదు. సాధునం ఇవ్వగలిగిన బెస్ట్ ట్రీట్‌మెంటు ఇద్దాం" అన్నాడు డాక్టర్.

"నాకు నమ్మకం లేదు" అన్నాడు గోపాలం విచారంగా.

డాక్టర్ కుర్చీ లోంచి లేచాడు. ఆప్యాయంగా గోపాలం భుజం తట్టాడు.

"చూడు, గోపాల్! నేను డాక్టర్‌ని. నిరాశావాదం నాకు పనికిరాదు. కాని, ఇప్పుడు ఆయనకేం? అదృష్టవంతుడు. జీవితంలో అన్ని రుచులూ అనుభవించాడు. నీ వింత వాడివి కావటం చూశాడు. అదృష్టం కొద్దీ మీనాక్షి ఆయన్ని కన్న తండ్రిలా చూస్తున్నది. దెబ్బై ఏళ్ళు బతికాడు. నా ఉద్దేశ్యంలో—నువ్వు క్షేమంకోసం చే—ఇంకా ఆయన బతకడం అనవసరం."

గోపాలం ముఖంలో చికాకు తొంగి చూసింది.

"కొప్పడకు. ఊరికే చెప్తాను. రేపట్నుంచి వైద్యం ప్రారంభిద్దాం. ముఖ్యమయిన సంగతి—ఈ విషయం ఏమాత్రం ఆయనకు తెలియనీకు. మనిషి చనిపోవటం కన్నా, చనిపోతా నన్న భయం మరీ ప్రమాదకరం."

గోపాలం బరువుగా లేచాడు. "థాంక్యూ, డాక్టర్!"

"ఇట్సాల్ రైట్. ధైర్యంగా ఉండు."

స్ప్రింగ్ డోర్స్ తీసుకుని బయటకు వచ్చాడు.

కుర్చీలో ఒదిగి కూర్చున్నాడు రామనాథం.

వాన కురిసి వెలిసిన భూమిలా ఉంది ఆయన ముఖం.

తల ఎత్తి కొడుకు ముఖం లోకి చూసి, "ఏమన్నాడ్రా డాక్టర్‌గారు?" అన్నాడు.

"ఏం లేదు. మందులు వ్రాసి ఇస్తానన్నాడు" అన్నాడు, ముఖంలో లేత ఎండలాంటి చిరునవ్వుతో.

"ఏమిటిట?"

"ఏమీ లేదు. బలహీనం. పెద్దతనం కదా? అంతే" అన్నాడు గోపాలం.

అతను మాట్లాడలేకపోతున్నాడు.

మాటలు తడబడుతున్నాయి.

తల వంచుకుని వెళ్ళి కారు స్టార్టు చేశాడు.

* * *

బయట ఎండ తీవ్రంగా ఉంది.

ఒంటరి కాకి నిస్సహాయంగా ఎగురుతూంది.

ఆత్మలో ఎక్కడో దూరంగా మృత్యుదేవత కింకిణీ రవాలు వినపడుతున్నాయి.

మనసు కాలిపోతున్నది.

జీవిత మొక భయంకర స్వప్నం.

తనకి తెలుసు—తన మరణం కళ్ళు తెరుస్తున్నవని, ఆ కలకలారావాలు తనని చుట్టేస్తున్నాయని, కొన్నాళ్ళకి తన ఆర్తారావము వాటిలో కలిసిపోతుందని.

మధ్యాహ్నం...

బయట ఎండ తీవ్రంగా ఉంది.

గోపాలం భోజనం చేసి ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోయాడు.

చిట్టి స్కూలుకి వెళ్ళింది.

వంటింట్లో పనయి పోయిందేమో—చప్పుడు లేదు. మీనాక్షి గదిలోకి వచ్చి తొంగి చూసింది. రామనాథం కళ్ళు మూసుకున్నాడు. నిద్ర పోతున్నాడనుకుని వెళ్ళిపోయింది. రామనాథం తడిరెప్పలను తెరిచాడు.

జీవితం పుస్తకమై చేతికి వచ్చింది. పుటలు తిప్పసాగాడు. ఏమిటో? అప్పుడే డెబ్బయి నిండినాయి తనకు. ఇంకా నిన్నా మొన్నలా ఉంటుంది అది.

వైకుంఠపాళి లాంటి జీవితంలో ఎన్ని అనుభవాలు! ఎన్ని విజయాలు! ఎన్ని పరాజయాలు!

అప్పుడు తను మొగల్రాజపురంలో ఉండేవాడు. తనదే అక్కడ కట్టిన మొదటి ఇల్లు. దూరంగా ఉండేది ఊరికి. అప్పుడప్పుడు వినిపించే కారు హారన్ మోత, కృష్ణానది మీద నుండి వచ్చే రైలు కూత, మొగల్రాజపురం కొండల మీద కూలీలు రాళ్ళు కొట్టే చప్పుడు తప్ప సందడి ఉండేది కాదు.

'అది' వెళ్ళిపోయిన కొత్తలో గోపాలం దిగులుగా, విచారంగా ఉండేవాడు. అప్పుడు వాడిది ఏడో ఏడు. అది పోవటంతో జీవితంలో ఒక భాగానికి పక్షవాతం వచ్చింది. ఆనందానికి క్షామం వచ్చింది. 'ఎందరో' పిల నిస్తామని కబుర్లు పంపారు. నవ్వొచ్చేది. తనకి పెళ్ళా? ససేమిరా చేసుకో నన్నాడు. గోపాలాన్ని చూసుకుని బతుకుతా నన్నాడు. గోపాలాన్ని తనే దుఃఖాన్ని దిగమింగి, ఓదార్చాడు. ప్రతి పనికి గోపాలం కేంద్ర మైనాడు. గోపాలానికి తండ్రే కాదు, తల్లీ తనే. నౌకరు తనే. వాడి బూట్లు తనే పాలిష్ చేసేవాడు.

"ఏమిటి, నాన్నా, నువ్వు నౌకరు లాగా?"

"పోనీ, నువ్వు నౌకరు కొడుకునే అనుకో" అని జవాబు చెప్పేవాడు.

అప్పుడు వాడి ముఖం చూడాలి.

ఎంత జాగ్రత్తగా పెంచినా, తన నీడ పడకుండా వాడి వ్యక్తిత్వం బలంగా ఉండాలని ప్రయత్నించాడు. ఆ రోజు కావాలని వాడి వంక పరిశీలనగా చూస్తూ, ఏదో తప్పు చేయమన్నాడు తను. విని ఊరుకున్నాడు గోపాలం.

"ఎందుకు చేయలేదురా?" అని కొట్టబోయాడు, లేని కోపం తెచ్చుకుని.

గోపాలంలో తిరుగుబాటు లక్షణం కనబడలేదు. దెబ్బ తినడానికి సిద్ధమైనట్లు మౌనంగా కూర్చున్నాడు. చాలా సేపయాక "మరి నన్నంత నమ్మితే ఎలా? నేను రెండు ముళ్ళు ఎనిమిదంటే తల ఊపటమేనా?" అన్నాడు.

గోపాలం అప్పటికి కదిలాడు.

"అది తప్పని నీకు తెలియదా?"

నిర్ఘాంతపోయాడు. అంతే, కొడుకుని ఎప్పుడూ పరీక్ష చేయలేదు.

గోపాలం ఎదగ సాగాడు మొక్కలా.

తను తోటమాలిలా నీళ్ళు పోస్తూ ఉండేవాడు.

రోజు రోజుకీ మొక్క పెరిగి పూలు పూసింది.

గోపాలం చదువులో ఎప్పుడూ ఫస్టే. యూనివర్సిటీలో గోల్డ్ మెడల్ తెచ్చుకున్నాడు.

గోపాలం ఎదుగుతున్న కొద్దీ తన బాధ్యతలు తగ్గుతున్న ట్లనిపించింది.

ఇప్పుడు మాత్రం బాధ్యతలు ఏమున్నాయి?

బాధ లున్నాయి.

ఈ ఇంటిని, గోపాలాన్ని, కన్న కూతురు లాంటి మీనాక్షిని, ఆరో ప్రాణమైన చిట్టిని విడిచి వెళ్ళిపోవాలి. ఎక్కడికో తెలియలేదు. మళ్ళీ తిరిగి రాడు. తిరిగి తిరిగి బతుకు బొంగరం పడిపోతుంది. ఎప్పుడైనా కావచ్చు. అయినా, ఈ వేళేమిటి మరీ ఆయాసంగా ఉంది?

పొద్దున్న పాపం—మీనాక్షి, తను సరిగా దిగులుతో తినటం లేదు. తన కిష్టమని చేసింది పాలకోవా. తినేసి వచ్చేయ కూడదూ? చూడగానే తనకూ ఉత్సాహం వచ్చింది. కాని, అంతలో ఏదో దిగులు. గుండెలో ఒక మూలగా సూదితో గుచ్చుతున్న ట్లనిపిస్తూనే ఉంది.

"ఎందుకమ్మా ఇవన్నీ? ఇప్పుడో, ఇంకా కాసేపటికో."

"అదేమిటి, మామయ్యా, అలా మాట్లాడతారు?"

విరక్తిగా నవ్వాడు.

K. L. Dhar

ఇదొక దొంగాట. కాన్సర్ అని తనకు తెలుసని వాళ్ళకు తెలియకూడదు.

"పెద్దవాణ్ణి అయినాను కదా?"

మీనాక్షి మాట్లాడలేదు. ఉత్సాహంగా తింటున్నట్లు నటిస్తూనే మీనాక్షిని చూస్తూనే ఉన్నాడు. మీనాక్షి ముఖం వివర్ణమైంది. జాలితో, బాధతో ఆమె మనస్సు మెలికలు తిరిగి పోతున్నది. ఆమె ముఖం చూడలేక లేచి వచ్చేశాడు.

ఏమిటో జ్ఞాపకాలు.

మనస్సు, జీవితం బరువెక్కి పోతున్నాయి.

నిన్నటి దాకా ఎంత ఆనందం! చిట్టిని ఒళ్ళో కూర్చోబెట్టుకుని 'ట్వింకిల్ ట్వింకిల్ లిటిల్ స్టార్' చెబుతూంటే ఎంత పరవశత్వం! సరిగా అదే పద్యం గోపాలానికి చెప్పాడు.

మొగల్రాజపురంలో ఇల్లు చిన్నదయినా పెరడు ఎంత పెద్దదని! ఎన్ని మొక్కలు! అసలు బయట కూరలు కొన నిచ్చేది కాదు అది. విరగ కాసేవి. అది వెళ్ళిపోయింది. ఇప్పుడు తను, రేపు గోపాలం...ఛీ...ఏమి టీ పాడు ఆలోచన!

గోపాలానికి టైఫాయిడ్ వస్తే తను రెండు నెలలు సిక్ లీవు పెట్టాడు. జీతం లేదు. ఇంట్లో డబ్బు లేదు. మందులు కొనాలంటే డబ్బు కావాలి. ఎదురుగా మంచం మీద శల్యావశిష్టంగా గోపాలం. పోయి కృష్ణలో పడాలనిపించింది. సమయానికి ఆదుకున్నాడు జానకి రామారావు. చేయెత్తి నమస్కారం పెట్టవచ్చు. గోపాలం బతికి బయట పడ్డాడంటే ఆయన, డాక్టర్ రావుల చలవే మరి. ఎక్కడున్నాడో డాక్టర్ రావు? ముసలాడయిపోయి ఉంటాడు. లేకపోతే తన లాగా కాన్సర్‌వచ్చి చని పోయాడో?

కాన్సర్—ఇంత మందుంటే తననే వెదుక్కుంటూ వచ్చింది. ఇన్ని జబ్బులకు మందులు కనుక్కొని, కాన్సర్‌కి కనుక్కోక పోవడమేమిటి?

ఏమిటో ఈ వేళ కొద్దిగా నొప్పిగా ఉంది. కళ్ళు మూతలు పడుతున్నాయి. పోతున్నాడా? గోపాలంకూడా లేడే? ? ఏమిటిది? అయోమయంగా కళ్ళలో నీళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. ఏవో ఆకారాలు గంతు లేస్తున్నాయి. ఇల్లంతా భయంకరమైన నిశ్శబ్దం. ఎక్కణ్ణుంచో పరుగెత్తుకొస్తున్న మృత్యురథం. చప్పుడులా ఫాన్ తిరుగుతున్నది.

• • •

జీవితం పూర్తిగా నిస్సారమైంది. సంతోషం లేదు. గుండెలో సన్నగా, ఒక మూలగా అంతర్వాణి తనని పరిహసిస్తూనే ఉంటుంది. తను చచ్చిపోతాడు.

కాళ్ళు, చేతులు చల్లబడి బిగుసుకుని పోతాయి.

ఆ తరవాత ఏమవుతుంది?

హంస లేచి పోతుంది.

అయినా, ఏమిటి, మమతలు తుంచేసుకుంటే పోలే? గోపాలం ఎవరు?

రామనాథం కళ్ళు మూతలు పడినాయి.

• • •

సాయంకాలమైంది.

సూర్యబింబం రక్తం కక్కుకుంటున్నది.

చల్లగాలి వీస్తున్నది.

వాకిట్లో పడకకుర్చీలో కూర్చున్నాడు రామనాథం.

"మామయ్యా! దిండు."

రామనాథం ముందుకు వంగాడు. మీనాక్షి దిండు పెట్టి వెళ్ళింది.

స్కూలు బస్సు ఆగినట్లుంది.

పిల్లలు బిలబిల దిగారు.

చిట్టి వచ్చింది.

"గుడ్ ఈవినింగ్, తాతయ్యా!"

రామనాథం కళ్ళు తెరిచి, "నా తల్లి!" అంటూ దగ్గరకు తీసుకున్నాడు.

"అట్లా ఉన్నావేం, తాతయ్యా?"

"ఎట్లా ఉన్నానమ్మా?"

ఎంత నిగ్రహించుకున్నా, జీర బోయింది.

"తాతయ్యా! ఎన్ని ప్రైజులో చూశావా?" సంచీ తీసింది.

"గుడ్ గర్ల్! నాకు రాబోతున్నది మంచి ప్రైజ్" అన్నాడు, చిట్టిని ముద్దు పెట్టుకుని.

"నీకా? ఎవ రిస్తారు, తాతయ్యా?" అంది నవ్వుతూ చిట్టి.

"ఎవ రేమిటి? దేవుడు."

"ఎందుకు, తాతయ్యా? నువ్వు దేనిలో గెలిచావు?"

"డెబ్బై ఏళ్ళ పరుగు పందెంలో గెలిచాను కదమ్మా?"

చిట్టి అర్థం కానట్లు ముఖం పెట్టింది.

"చిట్టీ, హార్లిక్స్."

లోపలినుండి మీనాక్షి పిలిచింది.

"లోపలకు వెళ్ళు."

చిట్టి వెళ్ళిపోయింది.

"మమ్మీ! తాతయ్య కేమిటి ప్రైజు వస్తుందట?"

మాటలు వినబడుతున్నాయి. మీనాక్షి రియాక్షన్ ఎలా ఉంటుందో?

ఛ. మరీ శాంతి లేకుండా పోయింది. ఊపిరాడటం లేదు. ఈ ఇంట్లో నాలుగు గోడలు వీడ్కోలు చెబుతున్నాయి. కూర్చోలేక పోతున్నాడు.

రిటైరయి ప్రశాంతంగా గడపాలనుకున్నాడు. ఇలా అయింది. మనస్సులో ఘోషిస్తున్నదే. ఇంకెక్కడి ప్రశాంతం?

లేచి నిలుచున్నాడు, చేతి కర్ర తీసుకుని.

"అమ్మా, మీనాక్షీ!"

మీనాక్షి లోపలి నుండి వచ్చింది, చిట్టి నెత్తుకుని.

"అట్లా గీతాభవన్ దాకా వెళ్ళి వస్తానమ్మా."

"నడిచి వెళతారా?" అంది ఆందోళనగా.

"భయం లేదమ్మా. దగ్గరేగా?"

"ఆయన వచ్చే వేళవుతూంది. కార్లో వెడుదురు కాని."

"ఆఁ! ఎంత దూరం? ఏమైనా లెక్చర్స్ ఉన్నాయేమో కాస్సేపు కూర్చుని వస్తాను."

మీనాక్షి చెప్పలేక ఊరుకుంది.

అయినా, ఎన్నాళ్ళు నడుస్తాను? అసలిదే ఆఖరి నడకేమో? నడుస్తూంటే ఇంత ఆనందంగా ఉంటుందని తెలియదే?

ఇద్దరు, ముగ్గురు తెలిసిన వాళ్ళు కనబడి ఆశ్చర్యంగా చూసి విష్ చేశారు.

• • •

ఆంజనేయస్వామి గుడి దాటాడు. రిటైరయినాక చిట్టి నెత్తుకుని గుడికి వచ్చి రోజూ ప్రదక్షిణాలు చేసేవాడు ఒంటికి, ఇంటికి మంచిదని.

ఏ దేవు డాదుకున్నాడు?

"సెలవు తీసుకుంటాను, స్వామీ!" అన్నాడు బయటి నుండి నమస్కారం పెట్టి.

"రండి, రామనాథంగారూ!"

లోపలి నుంచి కోవెల అర్చకుడు పిలిచాడు.

"బాగున్నారా?"

"అదే బాగు. వయస్సు వచ్చేస్తున్నది. ఆ స్వామి దయ. ఎప్పుడు రమ్మంటే అప్పుడు."

"ప్రసాదం తీసుకోండి."

ఆప్యాయంగా తీసుకున్నాడు.

ఎవరో కాలేజీ విద్యార్థి ప్రదక్షిణాలు చేసినట్లున్నాడు, కూర్చున్నాడు. కూర్చున్న వాడు ఊరుకో వచ్చునా? పుస్తకం తెరిచి, "అన్ బారన్ టుమారో అండ్ డెడ్ ఎస్టర్‌డే, వై ఫ్రైట్ ఎబౌట్ దెమ్ ఇఫ్ టు డే బి స్వీట్?" అంటూ చదువుతున్నాడు.

రామనాథానికి నవ్వు వచ్చింది.

"ఇఫ్ టు డే బి స్వీట్..."

ఎంత మందికి, తనకి ఎంత చేదుగా ఉందో!

రాత్రిళ్ళు నిద్ర పట్టక ఎంత హైరాన పడుతుందో? నడుస్తున్నాడు.

వెనక నుంచి గుడి గంటలు మోగుతున్నాయి.

సెంటర్‌కి వచ్చేశాడు. సినిమా వదిలేశారేమో?

ఓహ్! ఎంత మార్పు!

రణగొణ ధ్వని—సిటీ బస్సులు విమానాల్లా పోతున్నాయి.

ఏమిటో హడావుడి?

ఆశలు పెంచుకున్న వాళ్ళు హడావిడిగా తిరుగుతున్నారు.

మల్లె పూలు కొన్నాడే అనుకో... అంత పరుగెత్తట మెందుకు?

శాస్త్రులుగారు మాత్రం సరుకులు కట్టించుకుని రిక్షాలో పోతున్నాడు.

తనే ఒంటరివాడు, ఏకాకి.

కావలెను

మాచే ప్రచురింప బడుతున్న పత్రికకు ఏజెంట్లు కావలెను.

ఇట్లు,
OIIOIIOII

కావలెను

మాచే ప్రచురింపబడిన పత్రికలను తూకమునకు కొను వారు కావలెను.

ఇట్లు,
IIOIIOIIOIIO

VIJAYA

దీపాలు వెలిగాయి, [illegible] కళ్ళు [illegible]

[illegible] ఎలా [illegible]?

వెనక్కి [illegible]? అనిపించింది.

కాని, [illegible]. ఆ రోడ్డు అవతలి [illegible]కి వెళ్ళాలి. ఎలా అది?

రిక్షాలు, సైకిళ్ళు, సిటీ బస్సులు, జనం, గందరగోళం.

ఎలాగయితేనేం , అవతలికి చేరాడు.

గీతా భవన్ లౌడ్‌స్పీకర్లో ఏదో [illegible]వన్యాయం—గీత శ్లోకాలు.

“యజ్ఞార్థాత్కర్మణోఽన్యత్ర లోకోఽయంకర్మ బంధనః తదర్థం కర్మ కౌంతేయ ముక్తసంగః సమాచర॥”

రామనాథం వేగంగా నడిచాడు.

ఉన్నట్లుండి తూలినట్లయి ముందుకు పడ్డాడు. ఏం జరిగిందో తెలుసుకునే లోపల జరగవలసింది జరిగిపోయింది.

తనను ఎవరు లేవనెత్తారో తెలియదు. వెనక్కి తిరిగి చూస్తే జనం గుంపుగా ముసిరారు. సిటీ బస్సు మృత్యు రథంలా నిలిచి ఉంది. ఆ రథ చక్రాల కింద పన్నెండేళ్ళ కుర్రాడు, రక్తపు మడుగులో—భగవాన్!

“మిమ్మల్ని తోసి తను పడ్డాడు.”

“అయివా, పడి రోడ్డు మీద అరటి

ప్రతి ఒక్క రూపాయికి మీకు లభించే సొమ్ము ఏడు రూపాయలకు పైమాటే

ఇది మా క్రొత్త డబుల్ డిపాజిట్ పథకం

అలహాబాద్ బ్యాంక్‌లో మీ డిపాజిట్ 7 సంవత్సరాల్లో దానంతట అదే రెండింతలు అవుతుంది. 20 సం॥ల్లో 7 రెట్లు పెరుగుతుంది.

మీ నెలసరి వడ్డీ దానంతట అదే పెట్టుబడి అవుతుంది. మీకు లభించే నికర వడ్డీ ధారాళం 31.91%. అంతకంటె మరి ఎక్కువ లేదు.

మీరే రూ. 5000/-పెట్టుబడి పెట్టి అది ఎలా పెరుగుతుందో చూడండి

కాలము	చెల్లించే నికర మొత్తం	లభించే వడ్డీ
నెలలు	రూ.	
62	8369	13.04%
85	10132	14.48%
121	13667	17.19%
145	16684	19.34%
181	22502	23.20%
241	37050	31.91%

అలహాబాద్ బ్యాంక్

మీ స్వంత బ్యాంకు

(ఓ భారత ప్రభుత్వ సంస్థ)

హెడ్డాఫీసు : 14, ఇండియా ఎక్స్చేంజ్ ప్లేస్, కలకత్తా-700 001

IMPALA-AB 76/384 R

కొందరన్న రోగులకు కొండ గుర్తులు కాలివేళ్ళ కొనలూ, చేతి వేళ్ళ కొనలూ పాలిపోవటమే. ముఖం ముద్దు జారి గాండ్రించి పట్టుండి సింహం మొహంలా ఉంటుంది.

వళ్ళు తొక్కులు వేస్తారు."

"పాపం! పన్నెండేళ్ళయినా లేవు."

"అరె! ఈ కుర్రాడు సినిమాకి వచ్చాడు. నా పక్కనే కూర్చున్నాడు. ఏం జాలీగా కబుర్లు చెప్పాడండీ, పూర్ ఫెలో!"

రామనాథం నిరుత్తరుడయి చూస్తుండి పోయాడు.

ఆ కుర్రాడు పాపం! సినిమాకి వెళ్ళాడు. సినిమా చూసి గంతులేస్తూ ఇంటికి బయలుదేరి ఉంటాడు. ఆనందంతో అతని మనస్సు పొంగి పొర్లి పోయింది.

ఎంత కఠినాత్మురాలీ మృత్యువు! లేకపోతే ఈ సిటీ బస్సు కింద పడి ఉంటే? అంత అదృష్టం తన కెక్కడిది? [illegible] కరుణ. మృత్యువు లేది? తన [illegible] తట్టినట్టే తట్టి, పరిహాసించి [illegible] కుర్రాణ్ణి ఎగరేసుకు పోయింది మృత్యువు. తన కంటే అతనే దగ్గరా మృత్యువుకి?

ఈ కుర్రాడికి ఏం తెలుసు? [illegible] స్వప్నంలో మృత్యువు వస్తే [illegible]? తన అడుగుల వెనక మృత్యువు [illegible] దా?

అవును, అలా [illegible] ఎంత బాగుంటుంది! [illegible] కంటే ఆనందంతో [illegible] పోయి! ఎంత అదృష్టం! ఎంత అద్భుతం! ఎంత [illegible]!

తను ఇంకా [illegible] రోజు రోజుకీ క్రుంగి కృశించి. అప్పుడు తనలో మరణం కళ్ళు తెరుస్తుంది. తను నిద్ర పోలేదు.

గుండె దడదడ కొట్టుకొంది. ఇంటికి బయలు దేరాడు. ఇంకా సిటీ బస్‌కి వెళ్ళాలన్న కోరిక చచ్చిపోయింది.

ఆంజనేయస్వామి కోవెల దగ్గర ఇంకా ఆ కాలేజీ స్టూడెంట్ పట్టీ వేస్తున్నారు.

"ఆన్‌బారన్. . .

ఇవ్ టుడే స్పాట్. . ."

రామనాథానికి పిచ్చెక్కినట్లుంది. పెద్దగా నవ్వా లనిపించింది.

ఎప్పటికయినా తప్పని చావుకు ఎందుకు బెంగ పడటం? దిగు లెందుకు? తను బాధపడి, తన వాళ్ళని బాధ పెట్టటం?

నవ్వాలి. బతికి నన్నాళ్ళూ నవ్వుతూ బతకాలి. రామనాథం నిండుగా నవ్వేశాడు. *

వైద్య విజ్ఞానం

కుష్ఠువ్యాధికి కొండ గుర్తులు

డాక్టర్ గుంటుపల్లి రాధాకృష్ణమూర్తి

కుంతల కురులూ, కనుబొమలూ, కనురెప్పలూ రాలిపోయాయి. కన్నయ్య కన్నుకు తీవ్రమైన విదాహం సంభవించి కంటి చూపు పూర్తిగా పోయింది. కాంతారావుకు నక్కోటాలు వృద్ధి చెంది తల ఎత్తుకు తిరగలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. గోపయ్యకు గొంతు రాసిపోయి కంఠ స్వరం గుర్తు పట్టలేనంతగా మారి పోయింది. వనజాక్షి వామ నేత్రానికి పక్ష వాతం వచ్చి కన్ను మూత పడకుండా అయింది. ఆమె కుడి కన్ను మూస్తూ ఉంటే ఆ పోజు చూసి అందరూ అనుమానించే వారే.

ఇవి కుష్ఠువ్యాధిని పట్టి చూపే కొండ గుర్తులే కానీ, ప్రారంభ దశలో వ్యాధి ముదరకుండా నివారించే కొండ గుర్తులు మాత్రం కావు. మరి ప్రారంభ దశలో కనిపించే లక్షణాలేమిటి?

ఈ మహా వ్యాధి తరుచూ ప్రారంభ మయ్యేది పసికందుల్లోనే. రెండేళ్ళకు పైబడిన పిల్లలను ఈ వ్యాధి బీజాలు ముఖ్యంగా ఆవరిస్తాయి. ఇరవై ఏళ్ళు [illegible] ఇది అంటుకోవటం అరుదే! చిన్న పిల్లల్లో మామూలుగా ఉండే చర్మం కంటే తక్కువ రంగుగా ఉండే పొడలు కన్పిస్తాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు ఈ పొడలు మెరుస్తూ ఉండవచ్చు. పొడల అంచులు స్పష్టంగా ఉండక మిగతా చర్మంలో కలిసి పోవచ్చు. ఈ పిల్లల్లో ఈ దశలో పొడల [illegible] కాస్త, పొడలో [illegible] ఉండవు. [illegible] గా ఉంటుంది.

పిల్లల్లో కూడా కుష్ఠు లక్షణాలు ముఖ్యంగా [illegible] గానే ఉంటాయి. ఇవి చర్మానికి సంబంధించినవిగానైనా ఉంటాయి, లేక పరిసర నరాలకు సంబంధించినవిగానైనా ఉంటాయి. అయితే, చాలా మందికి గల కుష్ఠువు ఇతరులకు వ్యాపించేది కాదు. అయిదు మంది రోగులలో నలుగురు నిరపాయకరమైన వారే సుమండీ! ఒక్కరు మాత్రమే వ్యాధిని వ్యాపించ చేసే ప్రమాదకరమైన రోగి.

కుష్ఠులో అనేక రకా లున్నాయని వైద్య నిపుణులు అంటారు. కానీ, అందరూ తెలుసుకోవలసిన విషయం ఏమిటంటే, కుష్ఠువులో రెండు రకా లున్నాయి. అంటురోగంగా ఉండే కుష్ఠువు, అంటురోగంగా ఉండని కుష్ఠువు—, అని రెండు రకాలు.

అంటు రోగానికి సంబంధించిన కుష్ఠు వ్యాధిని లెప్రొమేటస్ లెప్రసీ అంటారు. ఇది చర్మానికి సంబంధించింది కాబట్టి పూర్వం దీనికి చర్మ కుష్ఠువు (క్యుటేనియస్ లెప్రసీ). అనేవారు. దీనిని బయటికి కనిపిస్తూ వ్యాపించే వ్యాధి— ఓపెన్ కేస్— అంటారు.

ముఖమూ, చేతి చర్మమూ, శరీరంలో ఇతర భాగాలూ క్రమ క్రమంగా గట్టి పడతాయి. కనుబొమ్మలు [illegible] ఉంటాయి. కనుబొమల వెంట్రుకలూ, కనురెప్పల వెంట్రుకలూ రాలిపోతాయి. మెత్తగా మెరుస్తూ ఎర్రగా, అతుకుల్లా ఉండే పొడలు శరీరం మీద వివిధ భాగాల్లో కనిపిస్తాయి. చర్మాన్ని వ్యాధిబీజాలు ఆక్రమించి కలిగించిన తీవ్రమైన హానికి చిహ్నాలివి. ఈ దశలో రోగులు ఆరోగ్యవంతులుగానే కనపడతారు. వాడికేమీ జబ్బు ఉన్నట్లు స్ఫురించదు. అందువల్ల మామూలుగా స్వేచ్ఛగా ప్రజానీకంతో కలిసి తిరుగుతూ ఉంటారు. వీరితో నిరంతర సన్నిహిత ప్రత్యక్ష స్పర్శ సంబంధం కలవారికి ఇది వ్యాపించే ప్రమాదం ఉన్నది.

రెండవ రకం అంటురోగానికి సంబంధించని కుష్ఠువు. ఈ రకం కుష్ఠు రోగంలో పొడలు కనిపించని రకం ఒకటి, పొడలు కనిపించే రకం ఒకటి ఉన్నాయి.

పొడలు కనిపించని రకం కేవలం పరిసర నాడులకు సంబంధించినది. దీనిని నాడీకుష్ఠువు (న్యూరల్ లెప్రసీ) అంటారు. [illegible] పొడలూ, [illegible]. కానీ, వ్యాధి గ్రస్తమైన [illegible] ఉంటుంది. స్పర్శ జ్ఞానాలు ఒక క్రమంలో కోల్పోతాడు. మొట్ట మొదట ఉష్ణ జ్ఞానాన్ని కోల్పోతాడు. తరవాత స్పర్శా జ్ఞానాన్ని, [illegible] జ్ఞానాన్ని కోల్పోతాడు. చివరికి బాధా జ్ఞానాన్ని కోల్పోతాడు. కొందరు బాధా జ్ఞానం కోల్పోక పోవచ్చు.

క్రమేణా నరాల బలహీనత వస్తుంది. కండరాలు [illegible] పోతాయి. చేతి వేళ్ళూ, కాలి వేళ్ళూ స్పర్శ తెలియ [illegible] కందువల్ల గాయాలు తరచూ తగులుతూ ఉంటాయి. పుళ్ళు ఏర్పడతాయి. ఈ పుండ్లు [illegible] ఎముకలను [illegible] తం తినేస్తాయి. దీనివల్ల వికారత్వం, అంగవైకల్యం కలుగుతాయి. ఉష్ణ జ్ఞానం తెలియని వీరు నిప్పు మీద నడవ గలమని ప్రగల్భాలు పలుకుతారు. చివరికి కాళ్ళు పుండ్లై, అవి మానని వ్రణాలు పడతాయి.

పొడలు కనిపించే కుష్ఠువు మూడో రకం. పొడలూ, అతుకులూ కనిపిస్తాయి. అవి పాలిపోయి మిగతా చర్మం కంటే తక్కువ రంగులో ఉంటాయి. చుట్టూ ఉండే చర్మానికి సమతలంగా నైనా ఉంటాయి; లేదా ఎత్తుగా నైనా ఉంటాయి. కొన్ని ఎర్రగా, గట్టిగా కూడా ఉండవచ్చు. అంచులు ఎత్తుగా ఉండి [illegible] ఉండవచ్చు. ఈ కుష్ఠు రోగి పొడలకూ, మిగతా వ్యాధుల పొడలకూ గల ముఖ్యమైన భేదం ఏమంటే, ఈ కుష్ఠు పొడలకు స్పర్శాజ్ఞానం ఉండదు. దూదితోనో, కాగితంతోనో, [illegible] తాకితే రోగికి స్పర్శానుభూతి [illegible] మాత్రమూ కలగదు. ఒక పిన్నుతో గుచ్చితే ఏమాత్రమూ బాధ ఉండదు. ఒకవేళ కొద్దిగా ఉన్నా, మామూలు చర్మం మీద కంటే ఈ పొడలో చాలా తక్కువ బాధ ఉంటుంది.